

	Центральнoукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни: ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОГО ІСТОРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ			
		Статус дисципліни: обов'язковий компонент (цикл фахової підготовки)			
Галузь знань		03 «Гуманітарні науки»			
Спеціальність		032 «Історія та археологія»			
Освітня програма		Історія та археологія			
Рівень вищої освіти		третій (освітньо-науковий)			
Форма навчання		денна			
Курс		I			
Семестр		2			
Обсяг дисципліни		Кредити	3	Години	90
		Лекційні			16
		Практичні/семінарські			14
		Лабораторні			
		Самостійна робота			60
Семестровий контроль		<i>залік</i>			
Викладач		Ковальков Олександр Леонідович, доктор історичних наук, доцент			
Контактна інформація		o.l.kovalkov@cuspu.edu.ua			
Кафедра		історії України та всесвітньої історії			
Факультет		історії, бізнес-освіти та права			
Предмет навчання		<p>Головним компонентом ОНП за спеціальністю 032 «Історія та археологія» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти є виконання самостійного наукового дослідження в рамках теми дисертації на здобуття наукового ступеню «доктор філософії» (PhD). Аспірант навчається самостійно здійснювати науковий пошук, збирати й аналізувати джерельну й історіографічну базу дослідження, формулювати проблему роботи, обирати адекватні методи теоретичного й експериментального дослідження, проводити дослідницьку діяльність на всіх його етапах, обробляти дані та використовувати їх для перевірки основних гіпотез дисертації. З огляду на це важливим є формування в аспірантів знань, умінь і навичок, які б дозволили обрати оптимальні шляхи виконання цих завдань. Навчальна дисципліна «Організація наукового історичного дослідження» має практичну спрямованість й орієнтована на:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомлення аспірантів з основами наукознавства та методології наукових досліджень; – набуття ними практичних навичок застосування загальнонаукових та спеціально-історичних методів у наукових історичних дослідженнях; – формування навичок організації процесу наукового дослідження та оприлюднення його результатів; – розвиток умінь роботи з різними джерелами інформації у процесі наукового дослідження; – формування готовності до науково-дослідної роботи, стимулювання пошукової активності, прагнення до творчого пошуку. <p>Навчальна дисципліна «Організація наукового історичного дослідження» пов'язана з усіма дисциплінами навчального</p>			

	<p>плану, оскільки передбачає формування універсальних умінь проводити наукові дослідження з актуальних проблем у сфері історії та археології.</p>
<p>Мета</p>	<p>Метою курсу є вивчення теоретико-методологічних основ наукових досліджень і практики організації наукової діяльності, формування й розвиток навичок застосування різних методів наукового пошуку в професійній діяльності.</p>
<p>Компетентності</p>	<p><i>Інтегральна компетентність:</i></p> <p>Здатність розв'язувати комплексні завдання та проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у сфері історичної науки, що передбачає глибоке переосмислення на основі сучасної методології і джерел наявних та продукування нових цілісних знань, впровадження сучасних досягнень історичної науки у професійну та/або науково-педагогічну діяльність.</p> <p><i>Загальні компетентності (ЗК):</i></p> <p>ЗК 1. Здатність до критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досліджень, генерування нових ідей під час вирішення дослідницьких і практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем.</p> <p>ЗК 2. Здатність створення та інтерпретації нових знань через наукове дослідження або інші передові вчення такої якості, що відповідають вимогам національного та міжнародного рівнів, до діяльності в інтернаціональних дослідницьких групах.</p> <p>ЗК 3. Здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування нових ідей (креативність) під час вирішення дослідницьких і практичних завдань, в тому числі й у міждисциплінарних галузях.</p> <p>ЗК 4. Готовність дотримуватись етичних норм у професійній діяльності.</p> <p>ЗК 5. Здатність до самоорганізації, планування й розв'язання задач власного професійного й особистого зростання.</p> <p>ЗК 6. Здатність працювати автономно та у складі науково-дослідницьких установ різного рівня.</p> <p>ЗК 7. Здатність знаходити, обробляти та критично аналізувати інформацію з різних джерел.</p> <p>ЗК 8. Знання і розуміння предметної області та розуміння професії.</p> <p>ЗК 9. Здатність до фахового спілкування з непрофесіоналом у галузі.</p> <p>ЗК 10. Здатність до розроблення та управління проектами.</p> <p><i>Фахові компетентності (ФК):</i></p> <p>ФК 1. Володіти найбільш передовими, концептуальними та методологічними знаннями за спеціальністю 032 «Історія та археологія», уміння застосовувати їх у власних дослідженнях.</p> <p>ФК 2. Готовність до міждисциплінарних досліджень та залучення методик інших наук.</p> <p>ФК 3. Здатність застосовувати уміння критичного аналізу, оцінки і прогнозування нових та складних ситуацій.</p> <p>ФК 4. Здатність розробляти та реалізовувати власні науково-дослідні проекти, які дозволяють розв'язувати значущі наукові, соціальні, культурні, етичні проблеми і дають можливість створити нове знання.</p> <p>ФК 5. Здатність до комунікації з широкою науковою спільнотою та громадськістю у своїй та суміжних галузях наукової та професійної діяльності.</p>

	<p>ФК 6. Здатність ініціювати наукові проекти у галузі історичної науки та у професійній сфері діяльності, проявляти лідерство та автономність на всіх етапах їх реалізації.</p> <p>ФК 7. Здатність дотримуватись етичних і моральних норм, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.</p> <p>ФК 8. Готовність до професійної діяльності, з урахуванням особливостей фаху історика та актуальних проблем сучасної гуманітаристики.</p> <p>ФК 9. Здатність до популяризації науково-історичного знання.</p> <p>ФК 10. Готовність до роботи з ресурсами, необхідними для докторського дослідження.</p>
<p>Програмні результати</p>	<p><i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти здобудуть:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – здатність до пошуку, аналізу та самостійної класифікації сукупності джерел, достатніх для реалізації дисертаційного дослідження; – уміння оперувати основними концепціями, теоріями, проблемами філософії й методології науки і застосовувати їх у власних дослідженнях та/або під час наукової діяльності; – готовність застосовувати основні наукові підходи і методи науково-дослідної діяльності; методи критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досягнень під час розв’язання дослідницьких і практичних завдань, у тому числі й у міждисциплінарних галузях; – здатність застосовувати різні види письмових та наукових текстів; розуміти зміст складних текстів з наукових проблем, у тому числі вузькоспеціальних, стилістичні особливості оформлення результатів дослідження у письмовій і усній формі; – здатність проектувати та переконливо представляти групі фахівців проект науково-дослідної роботи для вирішення важливої проблеми в галузі; – здатність дотримуватись етики наукових досліджень та принципів академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності. – здатність презентувати результати дослідження у фаховому середовищі та широкому загалу; – здатність завершити оригінальне наукове дослідження у вигляді дисертаційної роботи, заснованої на критичному аналізі джерел і синтезі наукових ідей та нових знань, і забезпеченій необхідним науковим апаратом; – здатність висвітлювати історичні проблеми у формі, доступній для широкої аудиторії різного віку та фаху; публікувати наукові та науково-популярні тексти у фахових виданнях, ЗМІ, інформаційних ресурсах та ін. – уміння користуватися нормативно-правовими і програмно-методичними документами, що визначають роботу в науковій установі та закладі освіти; визначати мету інноваційної діяльності, обґрунтувати необхідні внесення змін і готовність впроваджувати інноваційні прийоми у науково чи навчально-методичну роботу.
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Тематика лекцій:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація наукових досліджень і підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів в Україні (2 год.). 2. Основи методології наукової роботи історика. Принципи і

методи наукового історичного дослідження (2 год.).
 3. Технологія наукової діяльності історика (2 год.).
 4. Дисертаційне дослідження: зміст, структура, оформлення (2 год.).
 5. Апробація результатів наукових досліджень. Наукова звітність (2 год.).
 6. Мова і стиль наукового твору (2 год.).
 7. Етика в науково-дослідній роботі історика (2 год.).
 8. Психологія наукової діяльності (2 год.).

Тематика семінарських занять (питання для обговорення й практичні завдання):

1. Наукова картина світу. Наука і псевдонаука (2 год.).
2. Планування наукового дослідження, визначення його предмету й об'єкту (2 год.).
3. Проблема об'єктивності й суб'єктивності історичного пізнання (2 год.).
4. Проблема джерельної бази історичного дослідження (2 год.).
5. Методика роботи з науковою історичною літературою (2 год.).
6. Науковий стиль і «науковий жаргон» (2 год.).
7. Етика в науково-дослідній роботі історика (2 год.).

Завдання для самостійного опрацювання:

1. Нормативно-правова база науково-дослідної діяльності в Україні.
2. Бібліографічний опис: функції, правила, міжнародний і національний стандарти.
3. Вимоги до змісту, структури й оформлення дисертаційного дослідження з історії.
4. Складання плану-проспекту дисертаційного дослідження.

Критерії оцінювання роботи студентів

Вивчення навчальної дисципліни «Організація наукового історичного дослідження» завершується заліком, тож загальна сума балів, які здобувачі вищої освіти можуть отримати продовж семестру, складає **100** балів.

Основною формою роботи аспіранта під час вивчення дисципліни є підготовка практичних завдань до семінарських занять і участь в обговоренні винесених на них проблем. До кожного заняття здобувач має виконати практичне завдання, яке оцінюється від **1** до **5** балів, а також брати участь в обговоренні винесених на заняття проблем (від **1** до **5** балів).

При оцінюванні практичних письмових завдань враховуються:

- повнота і глибина розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, вміння формулювати висновки;
- використання для обґрунтування своєї думки нормативно-правових актів, стандартів, основної і додаткової літератури тощо;
- акуратність оформлення письмової роботи.

При оцінюванні усних відповідей враховуються:

- повнота і глибина розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, вміння формулювати висновки;
- використання для обґрунтування своєї думки нормативно-правових актів, стандартів, основної і додаткової літератури тощо;
- емоційність та переконливість;

	<p>– культура мови.</p> <p>Таким чином, за роботу під час семінарських занять здобувач вищої освіти може отримати до 70 балів.</p> <p>Продовж семестру аспіранти мають виконати завдання, винесені на самостійне опрацювання й оприлюднити результати цієї роботи на колоквиумі. 1 – 3 завдання, які передбачають ознайомлення з нормативно-правовими актами й стандартами, оцінюються від 1 до 5 балів. Четверте завдання (складання плану-проспекту) оцінюється від 1 до 15 балів. До питань, винесених на самостійне опрацювання, застосовуються критерії, аналогічні тим, які передбачені для практичних завдань до семінарських занять. Таким чином, питання, винесені на самостійне опрацювання, можуть бути оцінені до 30 балів.</p> <p>Підсумкова семестрова (залікова) оцінка (до 100 балів) є сумою балів, отриманих здобувачем під час семінарських занять (до 70 балів) і представлення результатів самостійної роботи (до 30 балів). Залік виставляється здобувачам вищої освіти, які виконали всі види навчальної роботи за результатами поточного контролю, і не передбачає обов'язкової їх присутності на заліковому заході. Аспірантам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з навчальної дисципліни «Організація наукового історичного дослідження» (набрали не менше 60% від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах та оцінка за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за шкалою ECTS заноситься у відомість обліку успішності та залікову книжку.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p style="text-align: center;">Вимоги викладача:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Засвоєння навчальної дисципліни «Організація наукового історичного дослідження» передбачає обов'язкове відвідування лекцій та семінарських занять, а також виконання всіх практичних завдань та завдань, винесених на самостійне опрацювання. 2. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений викладачем термін. 3. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він має можливість здати виконані завдання під час консультацій.
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Верховна Рада України (законодавство): URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main 2. Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України»: URL: https://ivinas.gov.ua/ 3. Державний архів Кіровоградської області: URL: https://dakiro.kr-admin.gov.ua/ 4. Інститут археології України: URL: https://iananu.org.ua/ 5. Інститут історії України НАН України: URL: www.history.org.ua/ 6. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського: URL: https://www.etnolog.org.ua/ 7. Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України: URL: https://www.oriental-studies.org.ua/uk/home/ 8. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України: URL: https://www.inst-ukr.lviv.ua/

9. Інститут політичних та етнонаціональних досліджень ім. Ф. І. Кураса НАН України: URL: <https://ipend.gov.ua/>
10. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського: URL: <http://archeos.org.ua/>
11. Міжнародний комітет історичних наук: URL: www.cish.org/
12. Міністерство освіти і науки України: URL: <https://mon.gov.ua/>
13. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського: URL: www.nbu.gov.ua
14. Національна історична бібліотека України: URL: <https://nibu.kyiv.ua/>
15. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО): URL: <https://naqa.gov.ua/>
16. Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського (м. Кропивницький): URL: <https://library.kr.ua/>
17. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (ЦДАВО України): URL: <https://tsdavo.gov.ua/>
18. Центральний державний архів громадських об'єднань України (ЦДАГО України): URL: <https://tsdahou.archives.gov.ua/>
19. Центральний державний історичний архів України, м. Київ (ЦДІАК): URL: <https://cdiak.archives.gov.ua/>
20. Центральний державний історичний архів України, м. Львів (ЦДІАЛ): URL: <https://tsdial.archives.gov.ua/>
21. Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка: URL: <https://www.cusu.edu.ua/ua/>
22. Google Академія (Google Scholar): URL: <https://scholar.google.com.ua/>
23. Index Copernicus: URL: <https://indexcopernicus.com/index.php/en/>
24. Web of Science: URL: <https://clarivate.com/cis/solutions/web-of-science/>
25. Scopus: URL: <https://scopus.com/home.uri>

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01. 07. 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Закон України «Про освіту» від 05. 09. 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 11. 10. 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
4. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=64411
5. Про державну атестацію закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності: Наказ Міністерства освіти і науки України №338 від 12. 03. 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0688-19#Text>

6. Про затвердження вимог до оформлення дисертації: Наказ Міністерства освіти і науки України №40 від 12. 03. 2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>
7. Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України №1387 від 30. 12. 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>
8. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України №1341 від 23. 11. 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
9. Про затвердження переліку галузей і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України №266 від 29. 04. 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>
10. Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України №997 від 11. 07. 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text>
11. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанова Кабінету Міністрів України №261 від 23. 03. 2016 в редакції Постанови КМУ №238 від 03. 04. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
12. Про присудження ступеня доктора філософії: Постанова Кабінету Міністрів України №167 від 06. 03. 2019 в редакції Постанови КМУ №608 від 09. 06. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-%D0%BF#Text>
13. Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії: Постанова Кабінету Міністрів України №167 від 06. 03. 2019 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-mentu-z-prisudzhennya-stupenya-doktora-filosofiyi>
14. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо): Лист МОН України №1/11-8681 від 15. 08. 2018 р.

Основна література:

1. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень. К.: АБУ, 2002. 480 с.
2. Бірта Г. О, Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень: Навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
3. Важинський С. Є., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Грищенко І. М. Основи наукових досліджень: Навч. посіб / І. М. Грищенко, О. М. Григоренко, В. А. Борисенко.: К.: КНТЕУ, 2011. 185 с.
5. Данильян О. Г. Організація та методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Х.: Право, 2017. 448 с.
6. Медвідь В. Ю. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях):

	<p>Навч. посіб. / Ю. В. Медвідь, Данько Ю. І., Коблянська І. І. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.</p> <p>7. Методологія та організація наукових досліджень: Навч.-метод. посібник / В. М. Михайлов та ін. Х.: ХДУХТ, 2014. 220 с.</p> <p>8. Мокін Б. І., Мокін О. Б. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2014. 180 с.</p> <p>9. Основи методології та організації наукових досліджень: навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів, ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.</p> <p>10. Швець Ф. Д. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посіб.. Віче: НУВГП, 2016. 151 с.</p>
--	---